

РЕШЕНИЕ

№ 891

гр. Благоевград, 18.12.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – БЛАГОЕВГРАД, IV ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на единадесети декември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Атанас Иванов

при участието на секретаря Лилия Мл. Дренкарска
като разгледа докладваното от Атанас Иванов Гражданско дело № 20231210100850 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по подадена искова молба от „Банка ДСК“ АД, ЕИК 121830616, **против** Т. Е..

Навежда се в молбата, че на 06.08.2013 г. между „Банка“ ДСК и Т. Е. (като Кредитополучател) е сключен Договор за целеви потребителски кредит за финансиране на студенти и докторанти по реда на ЗКСД, по силата на който Банката е предоставила на Кредитополучателя банков кредит в размер на 2836,00 лева за заплащане на такси за обучение във „Висше училище международен колеж-Албена“ гр. Добрич. Неразделна част от договора за кредит са и приетите и подписани от Кредитополучателя Общи условия. Навежда се, че целта на искания и предоставен кредит е заплащане на семестриални такси за обучение на ответника във „Висше училище международен колеж - Албена“. Твърди се, че уговореният срок за издължаване на кредита е 120 месеца, считано от датата на изтичане на гратисния период, който обхваща времето от датата на първото усвояване до изтичане на една година от първата дата за провеждане на последния държавен изпит или защита на дипломна работа, съгласно учебния план за съответната специалност или образователно-квалификационна степен.

Твърди се, че за предоставения кредит Кредитополучателят заплаща фиксирана лихва в размер на 7 % годишно, като лихвата се начислява върху усвоената част от кредита, включително по време на гратисния период.

Поддържа се, че съобразно условията на Договора, кредитът се усвоява от кредитополучателя на части. Съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗКСД всеки превод е в размер на дължимата такса за обучение на съответния семестър и се извършва след предоставяне на

уверение от учебното заведение, удостоверяващо качеството на студента с право да се запише за следващ семестър. Твърди се, че договореният размер на процесния кредит е в размер на 11 344 лева, но предвид липсата на представени уверения по чл. 10, ал. 3 от ЗКСД, усвоената сума по същия договора е в размер на 2836 лева.

Навежда се, че срокът за издължаване на главницата и лихвата започва да тече след изтичане на гратисния период, като видно от представените уверения, крайният срок за полагане на последния държавен изпит по специалност „Администрация и управление“, в която Т. Е. се обучава, е на 20.06.2015 г. Поддържа се, че това **обосновава гратисен период по заплащане на погасителните вноски до 20.06.2016 г.** и съобразно заложеното в т. 6 от Договора за кредит - първата падежна дата е 26.07.2016 г. Навежда се, че считано от тази дата кредитът е следвало да се погасява на 120 равни месечни вноски, всяка в размер на 40,05 лева.

Навежда се, че по кредита е налице абсолютно неизпълнение от страна на Кредитополучателя, който не е направил нито едно погашение по дължимите му и изискуеми задължения. Твърди се, че към датата на исковата молба са налице 120 неизплатени падежирали вноски.

Прави се довод, че поради изложеното, на основание т. 18.1., б. "а" от Общите условия и във връзка с чл. 432 от ТЗ, от името на Банка ДСК, **с исковата молба прави изявление за обявяване на целия остатък от кредита за предсрочна изискуемо**, тъй като са налице повече от 3 (три) неплатени, падежирали погасителни вноски.

Навежда се, че към датата на предявяване на настоящата претенция 21.04.2023 г., размерът на вземането на Банката, съгласно приложената справка по чл. 366 от ГПК от същата дата възлиза на 5245,47 лева, от които: дължима главница в размер на 3448,97 лева, договорна лихва в размер на 1288,27 лева и лихва за забава 508,23 лева.

Поддържа се, че съгласно т. 8 от Договора за кредит, кредитът е обезпечен с държавна гаранция по ЗКСД - кредитополучателят или други лица не дължат обезпечение по договора за кредит.

Твърди се, че по силата на чл. 14 от ЗКСД: Ако кредитополучателите по кредити по реда на закона не изпълнят задълженията си по договора за кредит, банките имат право да претендират изпълнение от държавата при условията и по реда, предвидени в типовия договор по чл. 7., като Банките са длъжни да положат грижа на добър търговец за събиране на своите вземания. **Те могат да претендират от държавата да заплати неизпълнената част от задължението на кредитополучателите само след като представят доказателства, че са претендирали дължимата сума първо от кредитополучателя.** Конкретните условия, редът и необходимите документи за претендиране на дължимата сума от държавата се уреждат в типовия договор по чл. 7.

Навежда се, че типовият договор, визиран в ЗКСД е сключен на 21.06.2010 г. между Министъра на образованието, младежта и науката от една страна и Банка ДСК от другата страна и предвижда условие за претендиране на плащане от държавата - представяне на

издаден в полза на Банката изпълнителен лист срещу длъжника.

Поддържа се, че с оглед на цитираните законови разпоредби и заложените клаузи в цитирания типов договор, за да претендира плащане от държавата, гарантирала предоставения студентски кредит на ответника Т. Е., като Банка ДСК следва да **осъди длъжника и да представи на МОН изпълнителен лист.**

Прави искане пред съда да осъди ответника да заплати на ищеца **следните суми:** главница в размер на 3448,97 лева, ведно със законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба – 24.04.2023 г., до окончателното ѝ изплащане; договорна лихва в размер на 1288,27 лева; лихва за забава в размер на 508,23 лева, както и претендира ищеца заплащане на сторените по делото разноски.

Ответникът, чрез назначения особен представител, представя отговор на исковата молба, в който оспорва иска като неоснователен.

Оспорва се твърдението, че ответника по силата на Договор за целеви потребителски кредит за финансиране на студенти и докторанти е усвоил сума в размер на 2836 лв., тъй като с исковата молба не са представени доказателства, удостоверяващи това твърдение.

Навежда се, че ищецът не представя подписания между страните Погасителен план в изпълнение на чл. 5 от договора за вида и размера на дължими месечни вноски за погасяване на кредита, както и техен падеж, ако е уговорен нов падеж, различен от този по чл. 6 от договора за 26 число на месеца. По делото няма писмени данни какво е договорено да се погасява.

Навежда се, че с исковата молба е представена справка /извлечение от 21.04.2023г., в която справка се посочва брой, размер и падеж на непогасените месечни вноски. Съгласно приложената справка непогасените вноски са 81 на брой с обща стойност 3 244,03 лв., но тази справка не може да се приеме като доказателство по делото, защото не представлява погасителен план като писмен документ, подписан от някоя от страните и защото посоченият план е само за 81 равни месечни вноски, а не за 120, както е по договора за кредит, както и не съдържа информация за общата сума дължима от кредитополучателя, каквото е изискването за погасителния план съгласно чл.5 от Договора.

Поддържа се, че така ищецът е нарушил правилото на чл. 24, ал. 2 от ЗКСД, защото въпреки уговорката в чл. 5 от договора, между страните не е постигнато съгласие и не е подписан погасителен план, съдържащ информация за начина на изплащане на кредита след изтичане на гратисния период, т.е. след 20.06.2016 г., за срока на договора от 120 месеца. **Подписан между страните погасителен план в изпълнение на чл. 5 от договора и на чл. 24, ал. 2 от ЗКСД няма.** В резултат на това не става ясно какво се дължи като месечна вноска и оттук има ли забава и ако да - на вноски с какъв размер и за какъв период. Прави се довод, че така **твърдението на ищеца за забава на ответника при погасяване на кредита е неоснователно, защото не доказва падеж и размер на просрочените вноски,** а крайната дата за погасяване на задълженията 120 месеца, считано от датата на изтичане на гратисния период /чл.2 от договора/, т.е. 26.06.2026 г., не е настъпила. Вземането не е изискуемо. При

неизискуеми вземания кредиторът не може да упражни правото да обяви договора за предсрочно изискуем, защото липсва неизпълнение на задълженията на кредитополучателя - ответникът не е изпаднал в забава, поради което претендираното вземане не е дължимо на посоченото основание и посочения размер.

Поддържа се, че е допуснато нарушение на чл. 24, ал. 1, т. 1 и т. 2 ЗКСД, на чл. 17, ал. 4 от ЗКСД и чл. 18, ал. 3 от ЗКСД, защото банката с чл. 11 от договора е включила в неговото съдържание общите си условия, според които - чл. 10.2, изтеклите за гратисния период възнаградителни лихви се прибавят към главницата /капитализират се/ и по този начин размерът на главницата се увеличава. В резултат на това, **след гратисния период, размерът на главницата не е равен на размера на усвоената сума за платена такса за обучение, както** изисква чл. 21, ал. 1 и ал. 3, чл. 24, ал. 1, т. 1 и чл. 17, ал. 3 и ал. 4 от ЗКСД, а включва и сумата на възнаграждението на банката за този период, и оттук договорна лихва след гратисния период се начислява и върху размера на изтеклите договорни лихви за гратисния период. Прави се довод, че след гратисния период се връща както сумата, ползвана за плащане на таксата за обучение и договорна лихва върху нея до погасяването ѝ, така и изтеклата за гратисния период договорна лихва с начислено върху нея възнаграждение в размер на договорната лихва до изплащането ѝ.

Навежда се, че ЗКСД забранява по тези договори уговаряне и плащане на нещо друго с чл. 19, ал. 2 ЗКСД, като казва, **че само това, което е предоставено като кредит за платени такси за обучение и усвоено само за такси - чл. 21, ал. 1 и ал. 3 ЗКСД, подлежи на връщане по чл. 24, ал. 1, т. 1 от ЗКСД.** Законодателят забранява по тези кредити кредитополучателят да извършва плащания, които не са включени в условията на сключения договор и за които кредитополучателят не е уведомен преди сключване на договора.

Навежда се, че фактът, че с чл. 10, ал. 2 от утвърдения между министъра на финансите и министъра на образование типов договор за кредитиране на студенти и докторанти /общодостъпен в интернет/ е предвидено изтеклата за гратисния период лихва да се капитализира, не поражда позитивна правна норма с такова съдържание, която да може да преодолее забраната на императивните правила на цитираните по - горе норми от ЗКСД. Типовите договори по образец по чл. 6 и чл. 7 от ЗКСД се сключват между банките и министерството на образованието, а не между студент и банка. С типовия договор не могат да се направят законодателни промени в защитните норми на ЗКСД като се изменят, защото такава делегация не е дадена от законодателя в чл. 6 и чл. 7 от ЗКСД. Прави се довод, че поради това съдържанието на тези типови договори не е и не може да бъде източник на позитивна правна норма, даваща право на банките да нарушат чл. 17, ал. 4, чл. 19, чл. 21 и чл. 24 от ЗКСД при сключване на договори по този закон с физически лица.

Поддържа се, че разпоредбата на чл. 10.2 от Общите условия, предвиждаща годишна капитализация на лихвите в гратисния период е недействителна, доколкото уговорката за капитализация е довела начисляването на лихва върху лихва. В този смисъл е и последователната практика на ВКС, обективизирана в решение № 66 от 29.07.2019 г. по т. д.

№ 1504/2018 г., И т. о., решение № 30 от 20.05.2020 г. по т. д., № 739/2019 г., 1 т. о., решение № 118 от 11.12.2020 г. по т. д. 2278/2019 г., I т. о., решение, № 132 от 13.01.2021 г. по т. д. № 2195/2019 г., I т. о. и решение № 60091 от 27.09.2021 г. на ВКС по т. д. № 1345/2019 г., II т. о., че уговорката за прибавяне към размера на редовната главница на задължения за лихва представлява анатоцизъм по смисъла на чл. 10, ал. 3 ЗЗД, който е допустим само между търговци на основание чл. 294, ал. 1 ТЗ.

Поддържа се, че с **чл. 17.2 от общите условия се предвижда трети вид лихва за плащане - неустойка за забава**, в размер на договорната лихва с надбавка 10 процента пункта **/общо 17 %/**. Това е лихва, която не фигурира в договора, и за нея няма разписани ясни правила, приети от кредитополучателя. Банката може да уговори със студента обезщетение при забавено изпълнение, но то трябва да бъде в писмен вид като част от съдържанието на договора, ясно и разбираемо, по което страните са постигнали съгласие като са материализирали волята си в документ, който е подписан двустранно, при отчитане и тълкуване на чл. 20 от ЗКСД, който, определяйки максимална лихва от 7 % по договора, не индивидуализира вида на лихвата - само възнаградителна, или и за забава.

Поради противоречие на чл. 10.2 и чл. 17.2 от общите условия с правилата на чл. 18, ал. 3, чл. 17, ал. 4, чл. 19, ал. 2, чл. 20, чл. 21, ал. 1 и ал. 3 и чл. 24, ал. 1 от ЗКСД, които са императивни с цел защита на обучаващото се лице, ползващо кредита, тези уговорки се явяват недействителни по смисъла на чл. 17, ал. 6 от ЗКСД.

Констатираната недействителност според правилото на чл. 17 ал. 6 и ал. 7 от ЗКСД води до недействителност на целия договор, а не на отделни клаузи. В резултат, ако се установи че Тимушенка Едгарес е усвоила твърдяната от ищеца сума по договора, то тя дължи връщане само на чистата стойност на кредита, която е 2836 лв. Доколкото обаче нормата на чл. 17, ал. 7 от ЗКСД е реституционна, подобна на тази по чл. 34 и чл. 55 от ЗЗД, и урежда последиците при констатиран недействителен договор за кредитиране на студенти, а ищецът е предявил иска си на договорно основание без заявено реституционно искане за връщане на дадено по недействителен договор за кредитиране на студенти, искът на договорното основание не може да се уважи и следва да се отхвърли като неоснователен, защото сключеният договор е недействителен на основание чл. 17, ал. 6 от ЗКСД във вр. с чл. 17, ал. 4 от ЗКСД и чл. 18, ал. 3 от ЗКСД.

Поддържа се, че ако съдът приеме, че обявяването на предсрочната изискуемост на кредита е настъпила с връчването на препис от исковата молба на 03.08.2023 г. и приеме същата за основателна, то съществуването на вземането не би било в претендиращия размер, т. к отговорността на ответника не може да бъде ангажирана за онези дължими вноски за главница, чийто падеж е настъпил към датата на обявяване на предсрочната изискуемост и е изтекла 5 годишната погасителна давност по ЗЗД, както и за онези дължими вноски за лихва, чийто падеж е настъпил към датата на обявяване на предсрочната изискуемост и е изтекла 3 годишната погасителна давност по ЗЗД, които срокове текат от падежа /изискуемостта/ на всяка погасителна вноска. Прави се довод, че в този смисъл, отговорността на ответника не може да бъде ангажирана по отношение на дължимите

вноски за главница за периода от 26.07.2016 г. до 26.03.2018 г., както и по отношение на дължимите вноски за лихва за периода от 26.07.2016 г. до 26.03.2020 г., поради което оспорва изцяло претендираната от ищеца сума в размер на 3448,97 главница, договорна лихва в размер на 1288,97 лв., както и лихва за забава в размер на 508,23 лв.

В съдебно заседание, ищецът, редовно призован, не се явява законният представител, представлява се от договорен представител, който поддържа изцяло исковата молба, считайки я за доказана по основание и размер.

Ответникът, редовно призован, не се явява, представлява се от особен представител, който поддържа депозирания писмен отговор на исковата молба по съображенията, изложени в същия.

След съвкупен анализ на събраните по делото доказателства, съдът намира за установено от фактическа страна следното:

Установява се от приетите по делото договор за целеви потребителски кредити за финансиране на студенти и докторанти, сключен на 06.08.2013 г. между „Банка“ ДСК и Т. Е. (като Кредитополучател), по силата на който Банката е предоставила на Кредитополучателя банков кредит в размер на 2836,00 лева за заплащане на такси за обучение във „Висше училище международен колеж-Албена“ гр. Добрич. Неразделна част от договора за кредит са и приетите и подписани от Кредитополучателя Общи условия. Целта на искания и предоставен кредит е заплащане на семестриални такси за обучение на ответника във „Висше училище международен колеж - Албена“. Уговореният срок за издължаване на кредита е 120 месеца, считано от датата на изтичане на гратисния период, който обхваща времето от датата на първото усвояване до изтичане на една година от първата дата за провеждане на последния държавен изпит или защита на дипломна работа, съгласно учебния план за съответната специалност или образователно-квалификационна степен. За предоставения кредит Кредитополучателят заплаща фиксирана лихва в размер на 7 % годишно, като лихвата се начислява върху усвоената част от кредита, включително по време на гратисния период.

Съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗКСД всеки превод е в размер на дължимата такса за обучение на съответния семестър и се извършва след предоставяне на уверение от учебното заведение, удостоверяващо качеството на студента с право да се запише за следващ семестър. Твърди се, че договореният размер на процесния кредит е в размер на 11 344 лева, но предвид липсата на представени уверения по чл. 10, ал. 3 от ЗКСД, усвоената сума по същия договора е в размер на 2836 лева. Срокът за издължаване на главницата и лихвата започва да тече след изтичане на гратисния период, като видно от представените уверения, крайният срок за полагане на последния държавен изпит по специалност „Администрация и управление“, в която Т. Е. се обучава, е на 20.06.2015 г. Съобразно заложеното в т. 6 от Договора за кредит - първата падежна дата е 26.07.2016 г., като считано от тази дата кредитът е следвало да се погасява на 120 равни месечни вноски, всяка в размер на 40,05 лева.

Установява се от чл. 7 от договора, че за ползвания кредит кредитодателят се е задължил да заплаща на банката фиксирана годишна лихва в размер на 7 %, която се начислява от датата на усвояване на сумата по кредит на база 360 дни годишно за ползване на всяка сума по кредита при 30 дни в месеца и 360 дни в годината, вкл. първия и без последния период.

Съдът възприема заключението на назначената основна и допълнителна съдебно-техническа експертиза като обективно, обосновано, безпристрастно и компетентно. От него се установява, че кредита е усвоен на 06.08.2013 г. в размер на 2 836.00 лв. чрез превод от Банка ДСК по разплащателна сметка на Т. Е.. Общият размер на кредита съгласно клаузите на Договора и Общите условия към 26.07.2016 (първа падежна дата след изтичане на гратисния период) е в размер на 3 448.97 лв. (2 836.00 лв. усвоена главница на 06.08.2013 г. + 612.97 лв. капитализирана лихва за периода 06.08.2013 г. - 24.06.2016 г.). Преди и след изтичане на гратисния период - 26.07.2016 г. е извършено само едно частично погасяване на договорна лихва на 26.07.2016 г., в размер на 0.02 лв. За останалият период няма погасяване на договорна лихва, главница и лихва за закъснение. Непогасената договорна лихва към 20.04.2023 г. е в размер на 1 194.45 лв. /1 194.47 лв. дължима по погасителен план от Прил. № 1 минус 0.02 лв./. Допуснатата забава на погасяване на кредита е за **2424 дни**. Същата е следната: - непогасена главница - **3 448.97 лв.** в периода от 26.07.2016 г. до 21.04.2023 г. за 2424 дни /Прил. № 2/; - непогасена договорна лихва - **1 194.45 лв.** за периода от 26.07.2016 г. до 21.04.2023 г. /Прил. № 1/; - лихва за забава - **644.69 лв.**, за периода от 26.07.2016 г. до 20.04.2023 г. /Прил. № 2/. Общият размер на непогасените задължения по кредита към 21.04.2023 г. - датата на исковата молба е **5 288.11 лв.**, от който: - Главница - 3 448.97 лв. /усвоен кредит + капитал, догов. лихва/; - Договорна лихва - 1194.45 лв. за периода от 26.07.2016 г. до 20.04.2023г. /Прил. № 1/; - Лихва за забава - 644.69 лв. за периода от 26.07.2016 г. до 20.04.2023г./ **Прил. № 2/**.

Общият размер на главницата за целият срок на договора, върху който е изчислена договорната лихва е **3 448.97 лв.** Размера на всяка месечна вноска по главница и лихва за целият период на кредита /120 вноски/ за периода от 26.07.2016 г. до 26.06.2026 г. е показан в **Прил. № 3**.

Общият размер на дължимата главница за периода от 26.07.2016 г. до 26.03.2018 г. е **443.79 лв.** /Прил. № 3 в син цвят/.

Общият размер на дължимата договорна лихва за периода от 26.07.2016 г. до 26.03.2020 г. е 780.05 лв. /Прил. № 3 в червен цвят/.

Има капитализирана лихва за периода от 06.08.2013 г. до 26.07.2016 г. - първата дата за погасяване след изтичане на гратисния период. Капитализираната лихва е в общ размер на **612.97 лв.**

Останалите писмени доказателства, съдът не обсъжда, тъй като са неотносими към спора.

Въз основа на така установената фактическа обстановка съдът намира следното от

правна страна:

По отношение основателността на иска:

При така наведеното в обстоятелствената част и петитум на иска, въведени са три предмета на делото, при обективно евентуално съединяване на искове - по първия иск е спорното материално право – правото на вземане на банката да получи връщане на главница по договор за кредитна карта, която правна квалификация е чл. 430 от ТЗ, във връзка с чл. 79 от ЗЗД, по втория иск е правото на вземане на кредитора за лихви при забавено изпълнение, която правна квалификация е чл. 86 от ЗЗД, а по третия иск това е правото на вземане за разноси в процеса, която правна квалификация е чл. 78 от ГПК.

Съгласно чл. 430 от Търговския закон с договора за банков кредит банката се задължава да отпусне на заемателя парична сума за определена цел и при уговорени условия и срок, а заемателят се задължава да ползва сумата съобразно уговореното и да я върне след изтичане на срока.

Основателността на предявения иск е поставена в зависимост от това въз основа на събраните по делото доказателства да се установи, че е сключен договор за кредит, по силата на който за ответника е възникнало задължение да върне предоставената сума, че е настъпила изискуемост на претендираното вземане, респективно, че е настъпила предсрочна изискуемост на кредита като кредитополучателят е уведомен за това. Съгласно правилата за разпределяне на доказателствената тежест задължение на ищеца е да установи посочените обстоятелства. В тежест на ответниците е да установят, че са изпълнили задълженията си точно и в срок.

Не е спорно между страните, а и се установява от събраните по делото доказателства, че кредитополучателят е преустановил плащанията си по договора за кредит. Разпоредбата на чл. 432 от Търговския закон изрично предвижда възможност при неизпълнение на задължения по договора за банков кредит банката да може да поиска предсрочно връщане на сумата, ако това е предвидено в договора. В чл. 60, ал. 2 от Закона за кредитните институции е предвидена възможност, когато кредитът или отделни вноски от него не бъдат издължени на договорените дати за плащане, както и в случаите, когато кредитът бъде обявен за предсрочно изискуем поради неплащане в срок на една или повече вноски по кредита, банката може да поиска издаване на заповед за изпълнение по реда на чл. 410 от Гражданския процесуален кодекс. Следователно, на страните по договора е предоставена възможност да уговорят условията, при които банката може да обяви кредита за предсрочно изискуем, наред с посочените в закона основания. В чл. 18 от договора е предвидено, че кредитът се обявява за предсрочна изискуемост при непогасяване в уговорения срок на три последователни погасителни вноски по кредита.

Спорен е въпросът дали преди предявяване на иска банката е упражнила надлежно правото си да обяви кредита за предсрочно изискуем. От събраните по делото доказателства не се установява, че до кредитополучателя е било изпратено изявление, с което договорът е обявен за предсрочно изискуем.

В исковата молба, обаче, се съдържа изявление на кредитора, което с връчване на препис от нея след образуване на настоящото производство, поражда своите правни последици. С оглед разпоредбата на чл. 235, ал. 3 от ГПК съдът следва да съобрази настъпилите в хода на производството обстоятелства, включително, че уведомлението за настъпване на предсрочната изискуемост на вземането е съобщена на длъжника чрез връчване на препис от исковата молба на ответника, което е допустимо да бъде извършено и чрез неговия особен представител и поражда правно действие (Решение № 198 от 18.01.2019 г. по т. д. № 193/2018 г. по описа на ВКС, I ТО). В цитираното решение на ВКС е посочено, че с определение № 274/31.05.2018 г. по т. д. № 193/2018 г. на ВКС, I т. о. е допуснато касационно обжалване на въззивното решение на осн. чл. 280, ал. 1, т. 3 ГПК по правния въпрос: Допустимо ли е предявеният осъдителен иск за вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен, ако предсрочната изискуемост е била обявена на длъжника с връчване на копие от исковата молба на особения му представител, назначен на осн. чл. 47, ал. 6 ГПК? Приел е ВКС, че по правния въпрос, по който е било допуснато касационно обжалване, с т. 18 от ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. д. № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС са дадени разяснения, че предсрочната изискуемост представлява изменение на договора, което за разлика от общия принцип в чл. 20 а, ал. 2 ЗЗД, настъпва с волеизявление само на едната от страните и при наличието на две предпоставки: обективният факт на неплащането и упражненото от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Обявяването на предсрочната изискуемост по смисъла на чл. 60, ал. 2 ЗКИ предполага изявление на кредитора, че ще счита целия кредит или непогасения остатък от кредита за предсрочно изискуеми, включително и за вноските с ненастъпил падеж, които към момента на изявлението не са били изискуеми. Предсрочната изискуемост има действие от момента на получаване от длъжника на волеизявлението на кредитора, ако към този момент са настъпили обективните факти, обуславящи настъпването ѝ. Предпоставките по чл. 418 ГПК за постановяване на незабавно изпълнение са налице, ако получаването на волеизявлението от длъжника предхожда по време подаването на заявление за издаване на заповед за изпълнение. Приел е в мотивите ВКС, че в решение № 139/05.11.2014 г. по т. д. № 57/2012 г. на ВКС, I т. о. е посочено, че предсрочната изискуемост има действие от момента на получаване от длъжника на волеизявлението на кредитора, ако към този момент са настъпили обективните факти, обуславящи настъпването ѝ. Ако волеизявлението на кредитора се съдържа в исковата молба по чл. 422 ГПК може да се приеме, че предявяването на иска има характер на волеизявление на кредитора, че счита кредита за предсрочно изискуем, и същият се обявява на длъжника с връчването на препис от исковата молба, то моментът на предсрочната изискуемост ще настъпи с получаването на преписа от ответника по иска. В решение № 114/07.09.2016 г. по т. д. № 362/2015 г. на ВКС, II т. о. също е прието, че исковата молба по чл. 422 ГПК може да има характер на волеизявление на кредитора, че счита кредита за предсрочно изискуем, и в този случай с връчването на препис от нея на ответника по иска предсрочната изискуемост се обявява на длъжника. В тълкувателните мотиви на постановеното по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК определение № 387/24.07.2017 г. по ч. т. д. № 1369/2017 г. на ВКС, I т. о. е застъпено становище, че условието за разглеждане на

осъдителните искове, съединени при условията на евентуалност с установителни искове по чл. 422 ГПК, е отхвърляне на установителните искове, поради ненастъпила предсрочна изискуемост на вземанията по кредита преди заявлението по чл. 410 ГПК, като в този случай се навежда ново обстоятелство в исковата молба /несъдържащо се в заявлението за издаване на заповедта за изпълнение и неподдържано спрямо предявените установителни искове/ – уведомяване на длъжниците по кредита за изявлението на банката за настъпване на предсрочната изискуемост със самата искова молба. В тази хипотеза, съединяването при евентуалност при посоченото условие на осъдителните искове с установителните по реда на чл. 422 ГПК е допустимо, а уведомяването на длъжника по кредита за изявлението на банката за настъпване на предсрочната изискуемост се осъществява с получаване на обективизираното в исковата молба изявление.

Следователно релевантен по съществото на спора по осъдителен иск за вземане въз основа на договор за банков кредит, поради упражнено от страна на банката право да обяви кредита за предсрочно изискуем, е фактът на съобщаване на длъжника от страна на банката на това нейно изявление, като същото може да се обективира в самата искова молба и поражда правни последици с връчването на препис от нея на ответника по иска.

На осн. чл. 47, ал. 6 ГПК при изпълнение на предпоставките по чл. 47, ал. 1-5 ГПК с оглед охрана интересите на ответника на последния се назначава особен представител. Връчването на всички книжа по делото на ответника е надлежно, ако е направено на особения представител и от този момент се пораждат свързаните с факта на връчване правни последици. Следва да се има предвид, че последователно в практиката на ВКС: Решение № 148/02.12.2016 г. по т. д. № 2072/2015 г. на ВКС, I т. о., Решение № 25/03.05.2017 г. по гр. д. № 60208/2016 г. на ВКС, II г. о. и др. се застъпва становище, че банката, ако не е уговорено друго, може да избере начин за връчване на горепосоченото изявление на длъжника, вкл. и чрез нотариална покана и той ще е редовно осъществен, ако е била проведена процедура по чл. 50 ЗННД вр. чл. 47, ал. 1-5 ГПК - отсъствието от адреса по чл. 47 ГПК се удостовери от длъжностното лице, а съобщенията се считат за връчени, т. е. и без да е необходимо назначаване на особен представител в нотариалното производство.

Предвид изложеното, в решението си ВКС е направил цялостен извод, че в хипотезата на осъдителен иск за заплащане на суми по договор за кредит, в исковата молба по който е обективизирано изявление на банката-ищец, че упражнява правото си да направи целия дълг по кредита предсрочно изискуем, поради осъществяване на предвидените в договора или закона предпоставки, връчването на особения представител представлява надлежно уведомяване на длъжника- ответник.

Настоящият състав не споделя правното разрешение на въпроса, дадено с цитираното решение на ВКС.

В случая волеизявлението на кредитора за предсрочната изискуемост, обективизирано в исковата молба, е достигнало не до ответника - кредитополучател или на негов упълномощен представител, а до назначения му на основание чл. 47, ал. 6 от ГПК особен представител. От това следва довода, че до фактическо връчване на книжата –

препис от исковата молба и приложенията към нея, в която искова молба е обективизирано волеизявлението на кредитора за предсрочна изискуемост, с материалноправен ефект по чл. 60, ал. 2 ЗКИ, не се е стигнало. Връчването на особения представител не може да се приравни с връчването на длъжника, тъй като представителната власт на особения представител се изчерпва с осъществяване на процесуалното представителство по конкретното гражданско дело, по което същият е назначен и не обхваща получаването на материалноправни изявления, адресирани до представлявания от особения представител отсъстващ ответник. Особеният представител не е страната по спорното материално правоотношение. Предсрочната изискуемост представлява изменение на договора, което за разлика от общия принцип в чл. 20 а, ал. 2 ЗЗД, настъпва с волеизявление само на едната от страните и при наличието на две предпоставки: обективният факт на неплащането и упражненото от кредитора право да обяви кредита за предсрочно изискуем. Обявяването на предсрочната изискуемост по смисъла на чл. 60, ал. 2 ЗКИ предполага изявление на кредитора, че ще счита целия кредит или непогасения остатък от кредита за предсрочно, което е изключение от общия принцип, заложен в чл. 20 а, ал. 2 ЗЗД - договорите имат сила на закон за тези, които са ги сключили, като могат да бъдат изменени, прекратени, разваляни или отменени само по взаимно съгласие на страните или на основания, предвидени в закона. Следователно, **изключението от принципа за взаимно съгласие**, заложен в чл. 60, ал. 2 ЗКИ, чрез едностранно изявление на едната страна, при наличие на обективните предпоставки за предсрочната изискуемост, **не могат да се тълкуват разширително** – по аргумент от правилото, че изключенията в правото не могат да се тълкуват разширително, поради което волеизявлението на кредитора не може да породи действие, ако не е достигнало до длъжника. Особеният представител на длъжника, следователно не може да бъде надлежен адресат на волеизявлението на кредитора за предсрочна изискуемост на кредита - длъжникът в случая не губи преимуществото на срока по договора за кредит – по аргумент от чл. 66 от ЗЗД, съгласно който, кредиторът не може да бъде принуден да приеме изпълнение на части, макар задължението да е делимо.

В конкретния случай, такова изявление за настъпила предсрочна изискуемост не е надлежно съобщено на длъжника, поради което искът е неоснователен.

Предявената искова претенция се явява изцяло неоснователна, поради невъзможността на кредитора да ангажира отговорността на ответника.

Предвид гореизложените правни изводи, съдът намира за несъстоятелно обсъждането на останалите, релевирани в писмения отговор, възражения.

При гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявеният от “ „Банка ДСК“ АД, ЕИК 121830616, **против** Т. Е., иск да бъде осъден ответника да заплати на ищеца **следните суми:** главница в размер на 3448,97 лева, ведно със законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата

молба – 24.04.2023 г., до окончателното ѝ изплащане; договорна лихва в размер на 1288,27 лева; лихва за забава в размер на 508,23 лева, както и претендира ищеца заплащане на сторените по делото разноси, като **НЕОСНОВАТЕЛНИ**.

Решението подлежи на обжалване пред ОС – Благоевград в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Районен съд – Благоевград: _____